

В И С Н О В О К

до проекту Закону про упаковку та відходи упаковки
(реєстр. № 10066 від 18.09.2023)

проекту Закону про упаковку та відходи упаковки
(реєстр. № 10066-1 від 29.09.2023)

проекту Закону про упаковку та відходи упаковки
(реєстр. № 10066-2 від 04.10.2023)

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації розглянув на своєму засіданні 22 лютого 2024 року (Протокол № 116) проект Закону України «Про упаковку та відходи упаковки» (реєстр. № 10066 від 18.09.2023), поданий Кабінетом Міністрів України та альтернативні до нього проекти законів реєстр. № 10066-1 від 29.09.2023 поданий народними депутатами України Янченко Г.І. та Швецем С.Ф. та реєстр. № 10066-2 від 04.10.2023 поданий народним депутатом України Бондаренко О.В. та іншими народними депутатами України.

Відповідно до пояснювальної записки, проекти Законів розроблені з метою визначення правових, економічних та організаційних засад у сфері управління упаковкою та відходами упаковки для забезпечення зменшення їх негативного впливу на здоров'я людей та довкілля, встановлення заходів, спрямованих на створення системи збирання та рециклінгу відходів упаковки з метою зменшення остаточного видалення таких відходів на полігони та сприяння переходу до економіки замкненого циклу. Також норми альтернативних законопроектів спрямовані на гармонізацію законодавства України у сфері поводження з упаковкою та її відходами із законодавством Європейського Союзу та впровадження європейського досвіду функціонування такої системи.

Міністерство цифрової трансформації (далі – Мінцифри) та Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (далі – Держпродспоживслужба) повідомили про відсутність зауважень та пропозицій до законопроекту «Про упаковку та відходи упаковки» (реєстр. № 10066 від 18.09.2023).

Щодо законопроекту про упаковку та відходи упаковки (реєстр. № 10066-1 від 29.09.2023) Держпродспоживслужба в своєму висновку зазначила про необхідність його доопрацювання.

Пропонується доопрацювати законопроект № 10066-1 в частині розширення прав та обов'язків суб'єктів господарювання, а саме продавців товарів в упаковці, з метою посилення їх відповідальності та заохочення до реалізації товарів в упаковці, а також з метою більшої залученості їх до процесу роздільного збирання, рециклінгу, утилізації, інших процесів щодо упаковки та відходів упаковки.

Термін «споживач», пропонується привести у відповідність до Закону України «Про захист прав споживачів».

Частина третю статті 2 доцільніше буде передбачити в статті 14 законопроекту № 10066-1.

Частина перша статті 3 законопроекту № 10066-1 потребує доповнення Законами України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів». Крім того, Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» втратив чинність 01 жовтня 2023 року на підставі Закону України «Про систему громадського здоров'я».

Також, законопроект потребує доопрацювання в цілому з урахуванням особливостей упаковки продовольчих товарів, оскільки більшість упаковки та відходів упаковки, що потрапляють в обіг, припадає на харчові продукти.

Пункт 1 частини першої статті 7 законопроекту № 10066-1 викласти в такій редакції:

«1) надають споживачам необхідну, доступну, достовірну та своєчасну інформацію про упаковку, в тому числі щодо потенційно небезпечного впливу на здоров'я людини та навколишнє природне середовище речовин, що входять до складу упаковки;».

В частині 12 статті 16 законопроекту № 10066-1 потрібно встановити терміни, протягом яких споживач повинен використати депозит, оскільки запропонована редакція норми призведе до дисбалансу прав та інтересів споживача та суб'єкта господарювання.

Відповідно до чинного законодавства Держпродспоживслужба реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів і має право перевіряти додержання вимог законодавства суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сфері торгівлі і послуг, та не наділена повноваженнями проводити такі перевірки у виробників продукції. Її повноваження визначені Положенням про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2015 № 667, та Законом України «Про захист прав споживачів».

Враховуючи викладене, зазначається про недоцільність покладання на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав

споживачів, функцій із здійснення контролю за дотриманням законодавства у сфері управління упаковкою та відходами упаковки, а також застосування адміністративно-господарських штрафів до осіб, які вводять в обіг упаковку та товари, за визначені порушення законодавства у сфері управління упаковкою та відходами упаковки. Крім того, передбачені статтею 34 повноваження властиві органам ринкового нагляду. Таким чином, статті 33 та 34 законопроекту № 10066-1 потребують доопрацювання.

Мінцифри в своєму висновку щодо законопроекту про упаковку та відходи упаковки (**реєстр. № 10066-1 від 29.09.2023**) зазначає про такі зауваження.

Статтями 29 та 30 проекту Закону №10066-1 пропонується врегулювати питання щодо створення реєстру брокерів та торговців, а також реєстру перевізників відходів упаковки відповідно. Слід зазначити, що правові, організаційні і фінансові засади створення та функціонування публічних електронних реєстрів з метою захисту прав та інтересів фізичних та юридичних осіб під час створення, зберігання, оброблення та використання інформації у публічних електронних реєстрах встановлює Закон України «Про публічні електронні реєстри» (далі – Закон № 1907), який набрав чинності 01 січня 2022 року.

Частиною третьою статті 4 Закону № 1907 передбачено, що виключно законом або іншим актом законодавства, згідно з яким створений реєстр, визначаються відомості, зазначені у частині другій статті 26 цього Закону (крім випадків, визначених статтями 40 і 41 цього Закону).

Враховуючи зазначене, проект Закону № 10066-1 потребує доопрацювання та доповнення його відомостями, передбаченими частиною другою статті 26 Закону № 1907 в частині створення та ведення реєстру брокерів та торговців та реєстру перевізників відходів упаковки.

Частиною третьою статті 27 проекту Закону № 10066-1 передбачено, що заява про включення юридичної особи до Реєстру організацій розширеної відповідальності виробника подається шляхом заповнення електронної форми в інформаційній системі управління відходами та підписується шляхом накладення кваліфікованого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису.

Відносини, пов'язані з використанням удосконалених електронних підписів, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису та кваліфікованих електронних підписів, регулюються Законом України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги».

Відповідно до пункту 27 та 59 статті 1 Закону України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» кваліфікований електронний підпис – удосконалений електронний підпис, що створюється з використанням засобу кваліфікованого електронного підпису і базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису; удосконалений електронний підпис, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, – удосконалений електронний підпис, що

створюється з використанням кваліфікованого сертифіката електронного підпису, виданого кваліфікованим надавачем електронних довірчих послуг та не містить відомостей про те, що особистий ключ зберігається в засобі кваліфікованого електронного підпису.

Враховуючи зазначене, пропонуємо частину третю статті 27 проекту Закону № 10066-1 викласти в такій редакції:

«3. Заява про включення юридичної особи до Реєстру організацій розширеної відповідальності виробника подається шляхом заповнення електронної форми в інформаційній системі управління відходами та підписується шляхом накладення кваліфікованого електронного підпису або удосконаленого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису.».

Це ж зауваження стосується частини третьої статті 28 проекту Закону.

Частиною другою статті 29 проекту Закону передбачено, що для здійснення реєстрації торговці та брокери заповнюють та подають до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері управління відходами, реєстраційну форму (заява) в електронному вигляді. Відповідальність за достовірність даних внесених в реєстраційну форму несуть суб'єкти господарювання. Подання реєстраційної форми завіряється електронним цифровим підписом суб'єкта реєстрації.

Оскільки втратив чинність Закон України «Про електронний цифровий підпис» то змінився запроваджений ним понятійний апарат.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 7 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» визначено, що якщо автором створюються ідентичні за документарною інформацією та реквізитами електронний документ та документ на папері, кожен з документів є оригіналом і має однакову юридичну силу. Відповідно до частини першої статті 10 цього Закону відправлення та передавання електронних документів здійснюються автором або посередником в електронній формі за допомогою засобів інформаційних, електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем або шляхом відправлення електронних носіїв, на яких записано цей документ.

З огляду на зазначене, пропонується в частині другій статті 29 проекту Закону слова «електронним цифровим підписом» замінити словами «кваліфікованим електронним підписом або удосконаленим електронним підписом, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису.», а слова «в електронному вигляді» замінити словами «в електронній формі.».

Щодо законопроекту про упаковку та відходи упаковки (**реєстр. № 10066-2 від 04.10.2023**) Держпродспоживслужба в своєму висновку пропонує доопрацювати його в частині розширення прав та обов'язків суб'єктів господарювання, саме продавців товарів в упаковці, з метою посилення їх відповідальності та заохочення до реалізації товарів в

упаковці, що відповідатиме вимогам законопроекту, а також з метою більшої залученості їх до процесу роздільного збирання, рециклінгу, утилізації, інших процесів щодо упаковки та відходів упаковки.

Термін «упаковка», передбачений пунктом 16 частини першої статті 1 проекту Закону № 10066-2, у запропонованій редакції не відповідає вимогам Закону України «Про обмеження обігу пластикових пакетів на території України», а тому потребує доопрацювання, зокрема в частині поняття «первинна упаковка».

Крім того, пункт 16 частини першої статті 1 проекту Закону № 10066-2 потребує редагування, оскільки не кожна упаковка товару складається обов'язково зі споживчої, групової та транспортної упаковок, як це визначено вказаним пунктом.

Частина перша статті 3 проекту Закону № 10066-2 потребує доповнення законами України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів». Крім того, Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» втратив чинність 01 жовтня 2023 року на підставі Закону України «Про систему громадського здоров'я».

Законопроект потребує доопрацювання в цілому з урахуванням особливостей упаковки продовольчих товарів, оскільки більшість упаковки та відходів упаковки, що потрапляють в обіг, припадає на харчові продукти.

Частини шоста та восьма статті 20 проекту Закону № 10066-2 потребують доопрацювання та узгодження з чинним на сьогодні законодавством у сфері захисту прав споживачів, зокрема щодо строків передання споживачем упаковки продавцям, виробникам тощо.

Також, статтею 12 Закону України «Про захист прав споживачів», яка встановлює права споживача при покупці чи замовленні товарів через мережу Інтернет, передбачено, що для здійснення права на розірвання договору споживач повинен зберігати одержану продукцію у незміненому стані. Крім того, у разі виявлення недоліків у товарі, продавець/сервісна служба зобов'язує споживача направляти такий товар на обслуговування чи ремонт у заводському упакуванні.

В частині 12 статті 24 проекту Закону № 10066-2 потрібно встановити терміни, протягом яких споживач повинен використати депозит, оскільки запропонована редакція норми призведе до дисбалансу прав та інтересів споживача та суб'єкта господарювання.

Щодо підпункту 1 пункту 6 Розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону № 10066-2: пункт «інформація про упаковку», яким пропонується доповнити чинну редакцію Закону України «Про захист прав споживачів», потребує деталізації, яка саме інформація про упаковку товару повинна надаватися споживачеві.

При цьому, звертаємо увагу, що Закон України «Про захист прав споживачів» регулює відносини між споживачами товарів (крім харчових

продуктів, якщо інше прямо не встановлено цим Законом), робіт і послуг та виробниками і продавцями товарів, виконавцями робіт і надавачами послуг.

Мінцифри в своєму висновку щодо законопроекту про упаковку та відходи упаковки (реєстр. № 10066-2 від 04.10.2023) зазначає про такі зауваження.

Частиною третьою статті 18 проекту Закону №10066-2 передбачено, що заява про включення до Реєстру виробників товарів в упаковці подається шляхом заповнення електронної форми в інформаційній системі управління відходами та підписується шляхом накладення кваліфікованого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису.

Відносини, пов'язані з використанням удосконалених електронних підписів, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису та кваліфікованих електронних підписів, регулюються Законом України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги».

Відповідно до пункту 27 та 59 статті 1 Закону України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» кваліфікований електронний підпис – удосконалений електронний підпис, що створюється з використанням засобу кваліфікованого електронного підпису і базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису; удосконалений електронний підпис, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, – удосконалений електронний підпис, що створюється з використанням кваліфікованого сертифіката електронного підпису, виданого кваліфікованим надавачем електронних довірчих послуг та не містить відомостей про те, що особистий ключ зберігається в засобі кваліфікованого електронного підпису.

Враховуючи зазначене, пропонуємо частину третю статті 18 проекту Закону №10066-2 викласти в такій редакції:

«3. Заява про включення до Реєстру виробників товарів в упаковці подається шляхом заповнення електронної форми в інформаційній системі управління відходами та підписується шляхом накладення кваліфікованого електронного підпису або удосконаленого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису.».

Це ж зауваження стосується частини четвертої статті 23, частини третьої статті 29 проекту Закону № 10066-2.

Відповідно до Прикінцевих та перехідних положень проекту Закону № 10066-2 статтю 43 пропонується доповнити частиною тринадцятою такого змісту: «13. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері управління відходами, вносить до єдиного державного інформаційного веб-порталу «Єдине вікно для міжнародної торгівлі» у формі електронного документа, засвідченого електронним цифровим підписом, надану письмову згоду (повідомлення) на транскордонне перевезення небезпечних відходів в день надання такої письмової згоди (повідомлення).».

Водночас слід зазначити, що втратив чинність Закон України «Про електронний цифровий підпис» та змінився запроваджений ним понятійний апарат.

З огляду на таке, пропонується в частині тринадцятій статті 43 проекту Закону № 10066-2 слова «електронним цифровим підписом» замінити словами кваліфікованим електронним підписом або удосконаленим електронним підписом, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису.».

Частиною другою статті 21 проекту Закону № 10066-2 передбачено, що з метою належного обліку таких відходів суб'єкт господарювання веде їхній облік у паперовому або електронному вигляді.

Відповідно до частини третьої статті 7 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» визначено, що якщо автором створюються ідентичні за документарною інформацією та реквізитами електронний документ та документ на папері, кожен з документів є оригіналом і має однакову юридичну силу.

З огляду на зазначене, пропонується в частині другій статті 29 проекту Закону № 10066-2 слова «у паперовому або електронному вигляді» замінити словами «у паперовій або електронній формі.».

Народні депутати України – члени Комітету, розглянувши положення законопроектів відзначили, що реалізація їх норм матиме позитивний вплив на довкілля та зауважили про необхідність їх доопрацювання в частині приведення норм законопроектів у відповідність до норм чинного законодавства.

Враховуючи зазначене, за результатами обговорення Комітет **ухвалив:**

1. Рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування **врахувати висловлені зауваження та пропозиції під час підготовки** до розгляду проекту Закону України «Про упаковку та відходи упаковки» (реєстр. № 10066 від 18.09.2023), поданого Кабінетом Міністрів України, проекту Закону України «Про упаковку та відходи упаковки» (реєстр. № 10066-1 від 29.09.2023), поданого народними депутатами України Янченко Г.І. та Швецем С.Ф. та проекту Закону «Про упаковку та відходи упаковки» (реєстр. № 10066-2 від 04.10.2023), поданого народним депутатом України Бондаренко О.В. та іншими народними депутатами України.

2. Направити Висновок до цих законопроектів до Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування.

Голова Комітету

М. КРЯЧКО